

NA ŠOLI JE PREPOVEDANA UPORABA ELEKTRONSKI CIGARET

Uporaba elektronskih cigaret se imenuje tudi vejpanje ali vapanje, uporabniki pa so vejperji ali vaparji.

Trg elektronskih cigaret se zelo hitro spreminja, elektronske cigarete so zasnovane in izdelane na različne načine. Podobne so lahko različnim tobačnim izdelkom, kot so cigarete, lahko pa so kot nalivna peresa, kemični svinčnik, marker ali USB-ključek, novejša generacija elektronskih cigaret pa imajo poseben videz. Manj pogosti, novejši izdelki, so za otroka ali mladostnika še posebej zanimivi in privlačni zaradi dodanih arom, blagega dima in zmotnega prepričanja, da so manj škodljivi zaradi nove tehnologije. Iz posameznih delov se lahko sestavi tudi željam prilagojeno elektronsko cigareto.

Elektronske cigarete in tekočine zanje so na voljo predvsem v specializiranih trgovinah, vse bolj pa je razširjen nakup preko spletnih strani.

Večina teh izdelkov vsebuje nikotin. Uporaba tobačnih in drugih izdelkov, kot je elektronska cigareta, ki vsebujejo nikotin, je za otroke in mladostnike še posebej tvegana zaradi škodljivih učinkov nikotina. Vsi izdelki, tudi tisti, ki ne vsebujejo nikotina (elektronske cigarete brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje vodne pipe), pa vsebujejo tudi številne zdravju škodljive kemične snovi, ki pomenijo dodatno tveganje za zdravje otroka ali mladostnika.

Elektronske cigarete vsebujejo poleg nikotina, vlažilcev oz. topil in arom tudi rakotvorne, dražilne in strupene snovi (npr. majhne delce, formaldehid, akrolein, benzen, kovine idr.). Elektronske cigarete so lahko za enkratno uporabo ali večkratno možnost dodajanja nikotina in različnih arom, tako lahko vsebuje elektronska cigareta tudi večkratno dozo nikotina kot klasična cigareta. Zaradi zaužitja večje količine tekočine z nikotinom lahko pride do zastrupitve z nikotinom. Elektronske cigarete lahko tudi eksplodirajo in povzročijo različno hude poškodbe ali opekline. Pri domači predelavi in popravilu baterije elektronske cigarete obstaja ta nevarnost še višja. V zaprtih prostorih, kjer se uporabljajo elektronske cigarete, so tudi tisti, ki ne uporabljajo elektronskih cigaret, izpostavljeni škodljivim snovem iz aerosola elektronskih cigaret.

NIKOTIN POMENI POMEMBNO TVEGANJE ZA OTROKA IN MLADOSTNIKA

Nikotin je škodljiv za otroke, ne glede na to, ali izvira – iz; cigarete, vodne pipe, elektronske cigarete, tobačnih izdelkov, v katerih se tobak segreva, ali katerihkoli drugih izdelkov, ki vsebujejo nikotin. Povzroča zasvojenost, zasvoji podobno kot heroin ali kokain. Mladostniki so zelo dovzetni za zasvojenost z nikotinom, bolj kot odrasli. Mlajši ko je posameznik ob začetku uporabe nikotina, bolj verjetno bo postal zasvojen in bolj bo zasvojen. Nikotin pri mladostniku poveča tudi tveganje za zasvojenost z drugimi drogami.

Razvoj možganov pri človeku poteka do približno 25. leta starosti. Mladostništvo je za ta razvoj zelo pomembno obdobje. Izpostavljenost nikotinu v času intenzivnega razvoja možganov moti razvoj možganskih omrežij, ki nadzorujejo pozornost, učenje in dovzetnost za zasvojenost. Privede lahko do trajnih škodljivih učinkov na miselne sposobnosti, motenj v delovnem spominu, pozornosti, razpoloženju in zaznavanju zvoka ter zvečane impulzivnosti ali tesnobe.

ZAKONODAJA OBRAVNAVA ELEKTRONSKE CIGARETE, TOBAK ZA VODNE PIPE, ZELIŠČNE PRIPRAVKE ZA VODNE PIPE IN TOBAČNE IZDELKE, V KATERIH TOBAK NE GORI, AMPAK SE SEGREVA, PODOBNO KOT TRADICIONALNE TOBAČNE IZDELKE.

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov za naštete izdelke določa:

- prepoved prodaje mladoletnim,
- prepoved prodaje iz avtomatskih naprav, prek interneta, telekomunikacij ali katerekoli druge razvijajoče se tehnologije in prepoved čezmejne prodaje na daljavo,
- prepoved oglaševanja, razstavljanja, promocije in sponzorstev,
- prepoved uporabe v zaprtih javnih in delovnih prostorih ter besedilna zdravstvena opozorila.
- Trgovine, ki prodajajo te izdelke, morajo imeti za prodajo dovoljenje, ki ga izda pristojni organ (od novembra 2018 dalje).

Šola je zavezana k zagotavljanju doslednega izvajanja obstoječe zakonodaje, ki določa prepoved kajenja tobačnih izdelkov ter uporabe elektronskih cigaret, zeliščnih izdelkov za kajenje in novih tobačnih izdelkov tako v zaprtih prostorih teh ustanov kot tudi na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih objektov, v katerih se opravlja dejavnost vzgoje ali izobraževanja.

Viri:

Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zakon o omejevanju tobačnih izdelkov